

νίον διὰ τῶν ὀπισθεν, καὶ ἐκεῖ προσδένεται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Οἱ παῖδες φέρουσι μόνον τὸ σχοινίον. Καὶ οἱ μὲν πλούσιοι ἔχουσιν αὐτὸ ἐπάργυρον. Οἱ δὲ πλουσιώτεροι ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ χρυσόν.

Ὡς πρὸς τοὺς Πορτογάλλους, οὗτοι κατ' ἐλάχιστον εἶναι Πορτογάλλοι· ἀλλ' ἀπλοῦς καρπὸς τῶν λευκῶν τε καὶ λευκῶν μετὰ τῶν ἰθαγενῶν τοῦ τόπου καὶ τῶν Μαλαβάρων. Συζῶσι, συζευγνύονται, καὶ σχηματίζουνσι φυλὴν μιγάδων ἀποστρεφομένην τοὺς λευκοὺς καὶ περιφρονουσαν τοὺς μαύρους, τοῦτέστιν ἀποστρεφομένην τοὺς πατέρας καὶ τὰς ἰδίαις αὐτῆς μητέρας.

Αἱ οἰκίαι ἅπασαι κατέχονται ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου· ἐκάστη δ' οἰκία χρησιμεύει ταυτοχρόνως δι' ἐργαστήριον, ἀποθήκην καὶ ἀποθήκην δικυμαχομίσσεως. Οἱ ἰδιοκτῆται κατακλίνονται ἐντὸς τούτων τῶν ἐργαστηρίων, ἀποθηκῶν κτλ. Τὸ δ' ἐπίλοιπον μέρος τῶν κατοίκων κατακλίνονται ὑπὸ τὴν veranda τῶν οἰκιῶν, τοῦτέστιν ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν παστάδα.

Οἱ ἄργα ἀφικόμενοι καὶ μὴ εὐρίσκοντες θέσιν κενὴν, κοιμῶνται ὑπὸ τὴν veranda τοῦ καλοῦ Θεοῦ.

Ἄπασαι δὲ αἱ βιομηχανίαι λαμβάνουσι χώραν ὑπὸ τὸν ἥλιον κάτωθεν τῶν βανανεῶν κοκκοφοινίκων ἢ τῶν φοινίκων.

ὑπὸ ταῦτα οἱ μὲν ἰχθυοπῶλαι πωλῶσι τοὺς ἰχθύας τῶν, οἱ δὲ κουρεῖς ξυρίζουσι καὶ οἱ μάγειροι κατασκευάζουσι τὰ πλακούντιά των.

Κατὰ τὴν ἑκτὴν πρωΐνῃν ὥραν ἀκούεις αὐτοὺς πάντας κρίζοντας, ἐπαινοῦντας τὰς πραγματείας των, προσκαλοῦντας τοὺς διαβάτας, κινουμένους ἀκατάπαυστα καὶ ἐργαζομένους.

Εὐρον τὸν σὺρ Williams οἰκῶδε, τέσσαρες δὲ ἢ πέντε κυνηγοὶ μ' ἐπερίμενον, καὶ τινες ἄλλους ἐμέλλομεν νὰ συναντήσωμεν καθ' ὁδόν.

Διαμοιράσαντες τὰ ἐφόδια εἰς ἵσας μερίδας, ἔθεσαν ταῦτα ἐπὶ τῆς ῥάχews τῶν ἄρρῶν μας.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις δ' ἕκαστος αὐτῶν ἔλαβε καρβίνων δίκαννον, περὶ ὧν μοι εἶχεν ὀμιλῆσαι ὁ σὺρ Williams, καὶ ἥτις ἐξύγιε σχεδὸν δώδεκα ἑξῆς δέκα πέντε λίβρας.

Ἐξερχόμενος τοῦ Peltah, διαπερῆ τις γέφυραν ἐξῆμμένην ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς ποταμοῦ. πλατείῃς ὡς ὁ Συκουάνας εἰς Ρασένην, εἰτα λαμβάνει τὴν δεξιὰν ὄχθην, ἐφ' ἣς ἐκτείνεται ἡ ὁδὸς τοῦ Candie διαγεγραμμένη ἐπὶ ἐδάφους ἐξ ἐρυθρόπλινθων.

Ἡ ὁδὸς περὶξέρχεται τοῦ ποταμοῦ εἰς ἀπό-

στασιν ἑκατὸν πεντήκοντα ἢ διακοσίων βημάτων.

Ἡ ὁδὸς δ' αὕτη δροσερωτάτη, σκιαζεται ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν δένδρων, βανανεῶν, ριπιδοφοινίκων (lataniers), αἰσθητικῶν ἀκακίων (mimos as, λειοφόρων, γιγάντων τῶν τροπικῶν, κινούντων ἐν τῷ καθαρωτέρῳ αἰθέρι τὰς πτεροθυσαύους κεφαλὰς των, καὶ συναπτόντων αὐτὰς ἐν εἵδει ἀναδενδράδος ἄνωθεν τῆς συνοδίας· ὁδοιπόρων· τὰ δὲ στελέχη των ὑφύονται κατὰ μῆκος ὡς σχοῖνοι, ἱακίαι (liserons) καὶ οἱ πλατύφυλλοι καὶ ἄρθροιοι volubilis, ὧν τ' ἄνθη ἔχουσι τὸ χρομα ἐρυθροῦν ὡς πορφύραν καὶ κυανοῦν ὡς σάπφειρος. Ταῦτα δὲ πάντα ζῶσι δι' ἐκείνης τῆς φυτικῆς ὑπάρξεως τῆς τόσον ἰσχυρᾶς ἐν ταῖς Ἰνδίαῖς, ἐνθα ὁ δόναξ ἔχει τὸ πάχος αἰγείρου καὶ ἐνθα ἡ συκὴ παράγει μόνη, ἐν διαστήματι ἑτῶν δέκα, δάσος ἀδανσωνιδῶν ἔχοντος τὴν ἐκ ταῶν ἡγέλην του, τὴν ἐκ πιθήκων συμμορίαν, στίφη τίγρεων καὶ τὰς ἐξ ὄρεων φώλεας του, ὡς ἂν τοῦτο ὑπῆρχεν ἐκ καταβολῆς κόσμου.

(Ἐπεταῖ ἡ συνέχεια.)

Γ. Ι. ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΟΥΣ.

ΤΟ ΑΙΑΙΝΟΝ ΔΣΜΑ ΤΗΣ ΙΤΕΑΣ.

(ΔΙΗΓΗΜΑ.)

I.

Ὁ περίφημος βιολονιστὴς Βρουνέλλης· ἀφοῦ ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη ἐξέπληξε καὶ ἔθελε τὸν μουσικὸν κόσμον, ἐδαπάνη τὰς τελευταίας τοῦ σταδίου του ἡμέρας, μυῶν εἰς τὰ ἀπόκρυφα τῆς τέχνης του προνομιοῦχους τινὰς μαθητάς· ὅπως δὲ διατηρήσῃ εἰς τὸ σχολεῖόν του ὄνομα ἀντάξιον αὐτοῦ, εἶχε συνῆθειαν νὰ μὴ παρεδέχεται ὡς μαθητάς, εἰμὴ τοὺς ἔχοντας ἐκλεκτὸν διοργανισμόν, φρονῶν ὅτι δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἤθελε μεταδώσει εἰς τοὺς μεταγενεστέρους καὶ δικαιώσει τὴν δόξαν του. Ἐκ τούτου ἐννοεῖται ὅτι τὸ σχολεῖόν του περιελάμβανε ὀλιγίστους μαθητάς, ἡμίσειαν σχεδὸν δωδεκάδα.

Ἐν τῇ πρώτῃ τάξει κατηριθμοῦντο οἱ δύο ἥρωες τῆς ἱστορίας μας, οὗς διὰ λόγους εὐπρεπείας ὀλομεν ὑποδείξει ὑπὸ τὰ ἐπώνυμα Ραῦ·μόνδος καὶ Μάξιμος. Κατεῖχον οὗτοι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Βρουνέλλη, μ' ὅλον ὅτι ὁ χαρακτήρ των καὶ ἡ ἀξία των διεκρίνοντο δι' ἰδιοτήτων πάντῃ διαφόρων.

Ὁ Ραῦμόνδος εἰσῆρχετο εἰς τὸ εἰκοστὸν δεῦτερον ἔτος τοῦ ἦτο ἀναστήματος ἀνεπτυγμένου καὶ ἐπιχαρίτου· τὸ βᾶδισμα καὶ αἱ χειρονομίαι τοῦ εἶχον μεγαλοπρέπειαν καὶ χάριν. Κόμην ξανθὴν ἔσπερε τὸ πλατὺ καὶ καθαρὸν μέτωπόν του. Τὸ βλέμμα τῶν μεγάλων κυανῶν ὀφθαλμῶν του ἦτο ἐκφραστικὸν καὶ πλήρες γλυκύτητος. Τὸ χρῶμα τοῦ σχεδὸν ὁμοίως λαμπρὸν ὡς μιᾶς νεάνιδος ἐποικίλλετο ἀπὸ ροδῶδῃ τινι βαφῇ, τὴν ὁποῖαν ἡ ἐλαφροτέρα συγκίνησις ἐπηύζανεν. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνεγινώσκετο καθ' ὁλοκληρίαν ἐν τῇ γαλκνίῳ καὶ δειλῇ φυσιογνωμίᾳ αὐτοῦ· ἐνὶ λόγῳ ἐφαίνετο ἄνθρωπος ἀπλοῦς, μετριόφρων, χαρίεις· ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ καλλιτέχνου ἀπεκαλύπτετο ὑστερώτερον, ὥστε πρῶτον ἐλάμβανέ τις συμπάθειαν διὰ τὴν καρδίαν του, καὶ ἔπειτα τὸ γόητρον τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ αὐτοῦ προτερήματος συνεπλήρου τὴν συμπάθειαν.

Τοῦναντίον αὐτοῦ ἦτον ὁ Μάξιμος, μικρὸς, ἀναστήματος χαμηλοῦ, φαῖς τὸ χρῶμα, ἔχων τὸν ὀφθαλμὸν κοῖλον, μόλις ἐνίοτε ῥίπτοντα βλέμμα φλογερόν. Τὸ πρῶτον αἶσθημα ὑπὲρ ἐνέπνεεν ἦτο ἡ ἀντιπάθεια· ἀλλὰ μόλις ἐλησμονεῖ τις ἐν αὐτῷ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐνεθυμεῖτο τὸν καλλιτέχνην. Ὁ Μάξιμος ἦτο ἐν τῶν ὄντων ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φύσις φαίνεται ἀρεσκομένη νὰ διδῇ προωρισμὸν ἀμφίβολον. Ἰπῆρχεν ἐν αὐτῷ τὸ σπέρμα ὄλων τῶν ἀρετῶν ὡς καὶ ὄλων τῶν κακιῶν· δυστυχῶς ἦτο ἀκόμῃ παιδίον ὅταν ἔχασε τὸν πατέρα του, καὶ ἐκτραφεῖς ὑπὸ μητρός ἀσθενούς καὶ ἀπροβλέπτου, ἐφθασεν εἰς τὸ εἰκοστὸν τέταρτον τῆς ἡλικίας τοῦ ἔτος χωρὶς τὸ παραμικρὸν νὰ ἀπαντήσῃ ἐμπόδιον εἰς τὰς θελήσεις του. Ὁ χαρακτήρ του ἦτο ἀνεπτυγμένος· βίαιος, ἰσχυρογνώμων, ἀπόλυτος, ζωηρός, μὴ ἔχων ἄλλην ἐκτίμησιν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, εἰμὴ τὴν στιγμιαίαν μόνον, εἰμὴ τὸ εὐχαριστηθῆναι ἢ ἐπαυξῆσθαι πάθος του, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐδύνατο μίαν ἡμέραν νὰ φανῇ ὡς εἷς τῶν ἡρώων τῆς ἀνθρωπότητος ἢ νὰ καθήσῃ εἰς τὴν ἑδραν τῶν κακούργων.

Ὁ Μάξιμος, κατέχων μικρὰν περιουσίαν ἣν εἶχε κληρονομήσει παρὰ τοῦ πατρὸς του, διέμενεν εἰς Παρισίους μετὰ τῆς μητρός του, ἥτις ἐπίσης εἶχε κατὰστάσιν τινα. Ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν δεδομένος εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς μουσικῆς, ὅχι διὰ νὰ ἐπαυξήσῃ δι' αὐτῆς τοὺς πόρους του, ἀλλὰ διότι ἦτο ἐμπαθὴς διὰ τὴν τέχνην καὶ ἐδίψα τὴν ἐπιστημότητα.

Ὁ Ραῦμόνδος ἦτον ὀρφανός· ὁ δὲ κηδεμὼν του ῥίψας αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον τῷ εἶχε δώσει μικράν τινα ποσότητα ἐκ χαρτονομισμάτων χιλιοφράκων. Ἐκβιάζόμενος ἀπὸ ἀποφασισμένην τινα ὥθησιν μᾶλλον ἢ ἀπὸ ἀνάγκην νὰ ἀνοίξῃ στάδιον, ἐγκατέλειπε τὴν μικρὰν πόλιν ἐν ᾗ ἐγεννήθη διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς Παρισίους, τὴν γῆν ἐκείνην τῆς ἐπαγγελίας τῶν ἀσπαιρόντων πρὸς τὴν εὐδαίμονίαν καὶ πρὸς τὴν δόξαν. Ἡ κοινὴ φήμη τὸν εἶχεν ὠθήσει πρὸς τὸν Βρουνέλλην. Ὁ γηραιὸς τεχνίτης μετὰ μίαν ἀκρόασιν, ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς δοκιμασίᾳ τῶν ἐπιζητούντων τὴν τιμὴν νὰ καταταχθῶσι μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἔσφιγξε τὸν νέον ἐπαρχιώτην εἰς τοὺς βραχίονάς του μετὰ παραφορᾶς, καὶ μανθάνων ὅτι δὲν εἶχεν εἰς Παρισίους μῆτε γονεῖς, μῆτε οἰκίαν, τὸν παρέλαβε διὰ μετρίαν τιμὴν, ἀντὶ οἰκοτρόφου εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν του.

« Ὅμοιος τὸν ὁμοιον » λέγει ἡ κοινὴ παροιμία, καὶ τὸ ὅποσον ἐδύνατό τις νὰ εἴπῃ καὶ περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ παροιμίαι εἶνε ψευδεῖς, μ' ὅλον ὅτι κοινῶς θεωροῦνται ὡς σοφία τῶν ἐθνῶν.

Σύνδεσμος στενωτάτος εἶχε σχηματισθῇ μετὰ τῶν δύο τούτων νέων, τοὺς ὁποίους εἶδομεν πεπροικισμένους διὰ χαρακτήρων πάντῃ ἀντιθέτων, καὶ οἵτινες δὲν ἦσαν ὁμοιότεροι καὶ ἐν τῇ μουσικῇ, προκειμένου περὶ τοῦ τρόπου τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ ἐκφράζεσθαι τὰς ἐντυπώσεις.

Καὶ ὄντως, μ' ὅλον ὅτι οἱ δύο νέοι ἐξεπαιδεύοντο ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου, εἶχον ὅμως ἰδιόζοντα τρόπον τοῦ μανθάνειν. Τρυφεραὶ καὶ χαρίεσσαι, ἐλαφραὶ ἢ συγκινητικαὶ καὶ πάντοτε ἐναρμόνιοι ὑπῆρχον αἱ ἐμπνεύσεις τοῦ Ραῦμόνδου· ἡ ἰδιοτροπία, τὸ ἀπρόοπτον, τὸ θυμῆρες ἐχαρακτήριζε τὰς τοῦ Μαξίμου. Ἐν τῇ μουσικῇ τοῦ πρώτου ὑπῆρχε γόητρον τι οὐράνιον τὸ ὅποσον ἐῤῥίπτε τὸν ἀκροατὴν εἰς τὴν ἔκστασιν καὶ ἐβύβιζε τὴν ψυχὴν του εἰς εἶδος μακαριότητος. Οἱ τόνοι τοῦ δευτέρου ἐξ ἐναντίας ὁμοιάζον πρὸς φωνὴν καταχθόνιον ἥτις ἐτάρασσε, πότε θερμαίνουσα τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας καὶ πότε παγώνουσα τὴν καρδίαν δι' ἀκαταλήπτου φρίκης.

Ἐν τῇ ἀντιθέσει ταύτῃ ἐκρύπτετο τὸ μυστήριον φιλικῆς, ἡ ὁποία ἐξέπληττε τοὺς πάντας. Οὐδόλως ὑπῆρχε ζηλοτυπία μετὰ τῶν δύο αὐτῶν, ὑπῆρχον ἐν τῷ αὐτῷ σταδίῳ δύο ὁδοὶ δι' ἧς ἕκαστος ἐδύνατο νὰ δοξασθῇ φθάνων πρῶτος· καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε μετὰ τῶν αὐτῶν οὐδεὶς ὄρος

συγκρίσεως, δὲν ἦτο δυνατόν νά φοβηθῶσι μὴ ὁ εἰς φανῇ ὑποδεέστερος τοῦ ἄλλου κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ κατὰ τὴν φήμην ὥστε προέβαινον θαυμασιῶς καθ' ἑκάστην ἄνευ ζηλοτυπίας, ἄνευ πλαγίου σκοποῦ, ἀλλὰ πλήρεις ἀμοιβαίου ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετὰ τῶν μαρτυρίων εἰλικρινοῦς πρὸς ἀλλήλους θαυμασμοῦ.

Μιᾶ ἡμέρα οἱ δύο μαθηταί, ἄζιοι πλέον ὄντες νά φέρωσι τὸν τίτλον διδασκάλου, ἐσπουδάζον ὁμοῦ ἐν τεμάχιον ἀκόμη ἀνέκδοτον μουσικῆς, ἡδὺ καὶ τῆς τελευταίας σεν' ἐσεως τοῦ ἐνδοξοῦ καθηγητοῦ τῶν. Ἦτο αὐτὸ μία φαντασία παθητικῇ, ἣν ὁ Βρουνέλλης ἐνεπνεύσθη ἐκ μιᾶς τῶν παθητικωτέρων μελωδιῶν τοῦ Ροσίου « Αἰλινον τῆς Ἰτέας » ὑπὸ τὴν πίεσιν τὴν ζωοποιὸν τοῦ διδασκάλου τῶν, ὅτε μὲν ἀνερμήγυρον εἰς τὸ ὄργανον τοὺς στεναγμοὺς τῆς ψυχῆς τῶν, ἄλλοτε δὲ ἐψαλλον κλαίοντες τὰς συγκινητικωτέρας φράσεις, ὥστε ἐκίνουν οὕτως εἰπεῖν ὅλας τὰς ἴνας τῆς καρδίας. Αἰφνης παραφερθέντες, μεθυσθέντες ἀπὸ τοὺς ἰδίους φλόγγους τῶν ἠγέρθησαν μὲ ἐν αἶνημα καὶ ἔπεσαν εἰς τοὺς βραχίονας ἀλλήλων, καὶ ἀφοῦ ἔχυσαν ἄφθονα δάκρυα δὲν ἀπεχωρίσθησαν εἰμὴ ἀφοῦ ὠρκίσθησαν ἀδιάρρηκτον φιλίαν.

Ἐκτοτε ὁ Μάξιμος καὶ ὁ Ραῦμόνδος ἔζησαν, διὰ τὰ εἰπωμεν οὕτω, διὰ τῆς αὐτῆς ζωῆς. Ἐθεωροῦντο εὐδαίμονες ὅταν ἦσαν ὁμοῦ ἐν ταῖς ὥραις τῆς σπουδῆς ὡς καὶ ἐν ταῖς τῆς ἀνέσεως, ἐλυποῦντο δὲ καὶ ἐτήκοντο ὁσάκις ἡ λήξις τῆς ἡμέρας τοῖς ἐπέφερε χωρισμὸν, οὗ προσεπάθουν νά συντέμωσι παντοιοτρόπως τὴν διάρκειαν. Οἱ συμμαθηταί τῶν τοὺς ὀνόμαζον Ὁρέστην καὶ Πυλάδην Ὁρέστης ἦτο ὁ Μάξιμος, κληθεὶς οὕτως ἰδίως διὰ τὸν κατηρῆ καὶ ἐμπαῖ ἡ χαρακτὴρὰ του.

Π.

Ὁ Βρουνέλλης ἔζη ὡς γέρον ἄγαμος, ἄνευ ἄλλης συντροφίας εἰμὴ μόνον τοῦ βιολίου του, τῶν μαθητῶν του τοὺς ὁποίους κῆχραιετο νά συναθροίξῃ συνεχῶς διὰ νά παίξῃ μετ' αὐτῶν τὰ τῶν ἀρχαίων διδασκάλων τεμάχια, τοῦ οἰκοτρόφου του Ραῦμόνδου τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὡς ἄλλον υἱόν, καὶ μιᾶς γεικίας οἰκονόμου, ἀπολύτου κυρίας ἐν τῷ οἴκῳ, κατ' εὐτυχίαν τοῦ καλλιτέχνου, ὅστις οὐδόλως προσεῖχεν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν τῆς οἰκίας.

Ὅταν ἡρώτα τις τὸν Βρουνέλλον διατί δὲν ἐνυμφεῖτο, ἐσυνηθίζε ν' ἀποκρίνηται μειδιῶν ὅτι ὁ

ἄνθρωπος δὲν τῷ ἐφαίνετο ζῶον ἱκανὸν νά βαστάσῃ δύο φορτία ἐνταυτῷ, καὶ ὅτι ἄφοῦ ὑπέκυψεν εἰς τὴν μανίαν τῆς μουσικῆς, ἐνόμισε φρόνιμον νά διαφύγῃ τὴν ἐξουσίαν τῶν γυναικῶν.

Καὶ ὅμως δὲν ἦτο ἀναίσθητος εἰς τὴν οἰκογενειακὴν εὐδαιμονίαν ἡ φύσις δὲν ἠρνήθη τὴν εὐτυχὴ ταύτην κλίσιν εἰμὴ εἰς τὰς ζήρας καὶ ἐγωϊστικὰς καρδίας, ἐνῷ ὁ Βρουνέλλης τὸνναντίον ἦτο πεπραιοικισμένος μὲ χαρακτὴρα κοινωνικὸν καὶ με καρδίαν εὐγενῆ. Ἰσως τῷ συνέβη κατὰ τὰς παλαιάς του ἡμέρας νά λυπηθῇ τὴν ἐνεργητικὴν ἀπόφασιν τῆς νεότητός του ἄλλ' ὁ οὐρανὸς ἔσχεον οἶκτον δι' αὐτόν. Ὁ νεώτερος ἀδελφός του, παθὼν σφόδρα ἐκ τῆς ἀπωλείας ἀξιολατρεύτου συντρόφου, καὶ ἀποθανὼν εἰς ὑπηρεσίαν ἑτη τινὰ ματέπειτα, εἶχεν ἀφήσει ἄνευ περιουσίας ἐν παιδίον τοῦ ὁποίου αἱ θωπεῖαι δὲν ἔσχυσαν νά διασκεδάσωσι τὴν θλίψιν του. Ἦτο αὕτη μικρά τις κόρη ὀνόματι Βαλερία, κακτημένη τὴν θελητικωτέραν μορφήν. Προσκληθεὶς εἰς τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἀγωνιῶντος ἀδελφοῦ του, ἀφοῦ τοῦ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐσφιγξέ περιπαθῶς τὴν Βαλερίαν εἰς τὸ στήθος του, κραυγάζων,

— Ὁ θάνατος ἀποστερήσας σε τοῦ πατρός σου, δὲν σε ἀφήρесе τὸ πᾶν. Ἔσο θυγάτηρ μου.

Καὶ τοσοῦτον ἠγάπησε τὴν μικρὰν ἐκείνην κόττην, ὥστε καίτοι ἔκουσίως στερηθεὶς τῶν τοῦ γάμου εὐεργετημάτων ἠσθάνετο ὅμως καθ' ὅλοκληρίαν τὴν ἡδονὴν τῆς πατρότητος.

Ἡ Βαλερία εἰσῆλθεν ἐνωρίς εἰς ἐν τῶν καλλιτέρων ἐκπαιδευτηρίων τῶν Παρισίων καὶ ἔσχε τὴν σπανίαν τύχην νά τεθῇ ὑπὸ τὴν κηδαιμοσίαν γυναικὸς ἀξιοσεβάστου, ἥτις ἐξέπληρου τὰ πρὸς αὐτὴν καθήκοντά της μετὰ μεγίστου ζήλου ἄμα καὶ περιπαθείας· χάρις εἰς τὰς πεφωτισμένας καὶ ἐπιμόνους αὐτῆς φροντίδας, αἱ ἀγαθαὶ διαθέσεις τῆς νέας μαθητοῦρας ἀνεπτύχθησαν ταχέως, καὶ εἰς ἡλικίαν δεκαεπτά ἐτῶν, εἶχε πνεῦμα καὶ καρδίαν κάλλιστα καλλιεργημένην καὶ ἦνωνεν εἰς τὸ σχῆμα γυναικὸς τοῦ κόσμου τὰς μονίμους γνώσεις καλῆς οἰκοδεσποίνης, τὸ ὁποῖον κατ' οὐδὲν παρέβλαπτε τὴν ἀξίαν αὐτῆς πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἦτο καὶ ἀρίστη μουσικός.

Ὁ Βρουνέλλης ἐνόμισε καλὸν νά ἀνακαλέσῃ τὴν ἀνεψίαν αὐτοῦ πλησίον του, ἡ δὲ εἴσοδος τῆς Βαλερίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ θείου της ὑπῆρξεν αὐτὸς ἡμεροῦς ἐορτῇ. Οὐδέποτε βλέμμα λαμπρότερον ἔλαμψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ γηραιῶ τεχνίτου. Ἦτον εὐτυχὴς, ἦτον ὑπερήφανος καὶ οὐχί

ἄνευ λόγου, διότι ἡ ἠθικὴ τελειότης τῆς νεάνιδος ἐπληρύναν ἐκ τῶν θελημάτων τῆς φυσικῆς καλλωνῆς.

Ὡραία καστανόχρους κόμη, βλεφαρίδες φαινόμεναι ὡς διὰ γραφίδος σχηματισθεῖσαι, μεγάλοι μαῦροι καὶ πλήρεις ζωηρότητος ὀφθαλμοί, μειδίαμα χάριεν ἀποκαλύπτον διπλῆν σειρὰν μαργαριτῶν μεταξὺ χελῶν κοραλίνων, χροιάν, ἐν ᾗ ἀντηγάζετο ἡ δροσερότης καὶ ἡ υγεία, ἰδοὺ τί ἐν πρώτοις παρίστα ἡ Βαλερία. Ἐθαύμαζον ἀκόμη τὸ ἁρμονικὸν σύνολον τοῦ προσώπου τῆς, τὴν κομψότητα καὶ τὴν χάριν τοῦ εὐκινήτου σώματος τῆς, τὴν λεπτότητα τῶν χειρῶν καὶ τοῦ ποδός τῆς, τὸν ὁποῖον δύναται τις εἰπεῖν τετορευμένον ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχαίου τινὸς ἀναγλύφου.

Ὁ Βρουνέλλης ὅπως δώσῃ πλείω ἐπιστημότητα εἰς τὴν πανήγυριν τῆς ἐπανόδου τῆς θετῆς θυγατρὸς του, προσεκάλεσε τοὺς μαθητάς του νὰ διέλθωσι παρ' αὐτῷ τὴν ἐσπέραν.

Ἡ Βαλερία ἐφάνη προνοητικῇ, χαρίεσσα, πνευματώδης, φαιδρὰ καὶ εὐπροσήγορος· ἀφοῦ δ' ἐθέλξει τοὺς ὀφθαλμούς, ἐκέρδισε τὰς καρδίας, ἰδίως τὰς τοῦ Ραῦμόνδου καὶ τοῦ Μαξίμου.

Εἰς ἓνα ἀριστοτέχνην οἷος ὁ Βρουνέλλης, ἡ μουσικὴ φυσικῶ τῷ λόγῳ προκειμένου περὶ ἑορτῆς ἤθελεν εἰσθαι τὸ πρῶτιστον μέλημα· δι' ὅπερ ἡ Βαλερία ἐκάθησε χωρὶς νὰ τὴν παρακαλέσωσιν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον· ἕκαστος δὲ τῶν μαθητῶν ἐξέλεξε τὸ τεμάχιον ὅπερ ἀνταπεκρίνετο κάλλιον πρὸς τὰς σκέψεις καὶ πρὸς τὴν ἱκανότητά του.

Ἡ Βαλερία συγκατένευσε μειδιῶσα νὰ εὐχαριστήσῃ πάντας· ἀπεφασίσθη ὅμως ἄνευ λόγων καλῆς ἐννοουμένης φιλοτιμίας ὅπως ὁ Ραῦμόνδος καὶ ὁ Μαξίμος προσκληθῶσι τελευταῖοι νὰ ἀπολαύσωσι τὴν τοιαύτην εὐνοίαν.

Ὁ Μαξίμος ὅταν ἤλθεν ἡ σειρὰ του, ἠγέρθη μετὰ σπουδῆς λίαν ζωηρᾶς διὰ νὰ μὴ παρατηρηθῇ· ὁ δὲ Ραῦμόνδος ὠχρίασε, πρῶτον ἦδη ἀνησυχήσας διὰ μίαν πράξιν τοῦ φίλου του.

Ἡ συμφωνία (duo) ἣν ἐξελέξατο ὁ Μαξίμος ἐφάνετο συντεθεῖσα δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὴν περίστασιν ταύτην. Ἡ παραφορὰ τοῦ πάθους, ἡ ζοφερά ἀπελπισία, ἡ διάπυρος δέσσις, ἡ φρενήρης χαρὰ, ὅλοι αἱ ἐκρυθμοὶ καταστάσεις τῆς ψυχῆς ἐθρίσκοντο ἐν αὐτῇ ἐκτεθειμέναι μετ' ἐνεργείας, ἐκπληκτοὶ καὶ κατεχόμενοι ὑπὸ αἰσθημάτων νέου, ἐξήγαγεν ἀπὸ τὰς χορδὰς τοῦ ὄργάνου τοῦ ἤχους παραδόξους, ὀρμητικοὺς, ἠχένοντας, δι' ὅπερ κατέπληξε καὶ παρέφερε τὸ ἀκρατῆρόν του. Ἀλ-

λὰ μάτην προσεπάθησε νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν καρδίαν τῆς Βαλερίας τὴν ταραχὴν ὑφ' ἧς κατείχετο ἡ ἰδική του, μάτην ἐδιπλασίασεν ἀγῶνας διὰ νὰ ἀνάψῃ σπινθῆρα εἰς τὴν μὴ νοοῦσαν αὐτὸν ψυχὴν ἐκείνην. Ἡ Βαλερία ἔμεινε μέχρι τέλους ψυχρὰ καὶ πεφυλαγμένη.

Εὐτυχῆς, ἐπαίνουμένος, ἤθελε προθύμως καταρασθῇ τοὺς ἐπαίνους καὶ συντρίψῃ τὸ ὄργανόν του, ἤθελεν εὐχαριστηθῇ, ἂν ἡδύνατο, νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἡμέραν δακρύων καὶ πένθους τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς οἰκογενειακῆς ἑορτῆς.

Τὸν Μαξίμον διεδέξατο ὁ Ραῦμόνδος· τὸ δὲ μουσικὸν τεμάχιον ὅπερ ἔπαιζεν ἀπετέλει ὁλοσχερῆ ἀντίθεσιν. Ἡ Βαλερία ἐστέναξεν.

Οὐδέποτε καρδίαι δύο καλλιτεχνῶν ἐφάνησαν πλασθεῖσαι ὅπως κάλλιον ἐννοῶνται. Ἐν ἀρχῇ ἐγνώρισαν τοῦτο, καὶ δὴ ἀμέσως συγγεόμεναι, ὑφώθησαν οὕτως εἰπεῖν πρὸς χώρας ἀνωτέρας. Δὲν ἦτο τὰ δάκτυλά των, ἀλλ' αἱ ψυχαὶ των αἵτινες ἐπλανῶντο ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου. Ἐνδομιζέ τις ὅτι παρίστατο εἰς μουσικὴν συμφωνίαν ἀγγέλων.

ἕκαστος ἐν τῷ φῶβῳ μὴ χάσῃ ἓνα τόνον ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ συνείχε τὴν ἀναπνοὴν του. Σιγῇ ἐπεκράτει εὐγλωττοτέρα ὅλων τῶν χειροκροτήσεων, αἵτινες ὅμως ἐνέσκηψαν βραγδαῖαι. ἅμα οἱ παριστάμενοι συνῆλθον ἐκ τῆς ἐκστάσεώς των.

Μόνος ὁ Μαξίμος δὲν ἔχειροκρότησε, καὶ ἐνῷ ἕκαστος ἔσπευδε νὰ ἀποτίσῃ φόρον ἐπαίνων καὶ συγχαρητηρίων, αὐτὸς ἔμεινεν εἰς τὴν γωνίαν τῆς αἰθούσης σιωπηλὸς καὶ κατηφής. Ὁ ἴδς τῆς ζηλοτυπίας εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὴν καρδίαν του. Ἐνῷ οἱ λοιποὶ ἀκροαταὶ εἶδον ἐν τῷ μέλει τῆς Βαλερίας καὶ τοῦ Ραῦμόνδου τὴν ἀμοιβαίαν συνεννόησιν δύο καλλιτεχνικῶν πνευμάτων, αὐτὸς πλεον τῶν ἄλλων ἐξυπνος, ἐννόησε τὴν συμπαθητικὴν ὁμοφροσύνην δύο ψυχῶν.

Ἀπῆλθε λοιπὸν λάθρα χωρὶς νὰ καλονυκτίσῃ καὶ νὰ πρὶν τῆς ὥρας διὰ νὰ μὴ σφίγγῃ διόλου τὴν χεῖρα τοῦ Ραῦμόνδου.

III.

Πρὸ πολλοῦ χρόνου ὁ Βρουνέλλης εἶχε συνειθίσει νὰ ἐξέρχεται μετὰ τὸ δεῖπνον διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ καφενεῖον, ἐνθα παίζων τὸ δόμινο ἔπινε τὸν καφὲν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἐπανάδος τῆς ἀνεψίας του συνετέλεσεν ὅπως μετατρέψῃ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοῦ ζῆν· πρῶτον δὲ πάντων παρήτησε τὰς νυκτερινὰς αὐτοῦ ἐξόδους. Ἄλλως τε ὁ καφὲς πρὸ-

παρσκευαζόμενος καὶ χυνόμενος ἀπὸ τὴν χεῖρα τῆς ἀνεψιάς αὐτοῦ Βαλερίας, τῇ ἐφαίνετο ἄρωμα ἡδύτατον καὶ ἔχων γεῦσιν ἀσυγκρίτως νοστιμωτέρων. Τὸ δὲ παίγνιον τοῦ δομίνου ἀντικατέστησε διὰ συνδιαλέξεως ὅτε ζωγράφος καὶ ἐμμούσου, ὅτε σοδαράς καὶ ἐνδιαφερούτης, καθ' ἣν ὁ Βρουνέλλης εἶχε πάντοτε τὸ πρῶτιστον προσωπεῖον. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ Βαλερία καὶ ὁ Ραῦμόνδος, γενόμενος ὡς οἰκότροφος δεκτὸς εἰς τὰς οἰκιακὰς ταύτας ἐσπερινὰς συνεντεύξεις, ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μὴ τῷ διαμφισβητῶσι τὸν λόγον, καθόσον ἔχοντες τὸ στόμα κεκλεισμένον ἐδύναντο νὰ μετεχειρίζοντο κατ' ἀρέσκειαν τὴν γλῶσσαν τῶν ὀφθαλμῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐσπέρα παρήρχετο ταχεῖα, εὐδαίμων, τερπνὴ καὶ μόνην περηγορίαν εἰς τὸ τέλος αὐτῆς εὕρισκον τὴν ἐλπίδα ὅτι τὴν ἐπιούσαν ἐμελλον νὰ τὴν ἐπαναρχίσωσι.

Σπάνιον ἦτο εἰς τὸν Βρουνέλλον, ἀφοῦ βραδέως κατέπινε τὸ κυμβίον τοῦ καφέ του νὰ μὴ πέσῃ εἰς εἶδος τι μακαρίου ἀκινήσιος, ἔχων τὰς μὲν κνήμας ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐκτεταμένας, τὰς δὲ χεῖρας ἐσταυρωμένας καὶ τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου κεκλιμένον, τὴν κεφαλὴν νωχελῶς ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ὤμου στήριζομένην καὶ τὰς βλεφαρίδας ἡμικλείστους. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐκστάσεως διήρκει συνήθως μίαν ὥραν.

Ὡραία εὐκαιρία διὰ τοὺς δύο νέους ὅπως ἀνταλλάξωσι τὴν γλῶσσαν τῶν ὀφθαλμῶν διὰ τῆς γλώσσης τοῦ στόματος. Καὶ ὅμως ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους μῆνας ἡ εὐκαιρία αὕτη παρήρχετο εἰς μάτην.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Βρουνέλλης ἐκοιμάτο, ὁ Ραῦμόνδος ἐκάθητο εἰς τὴν ἄκραν τῆς ἐστίας. Ἦτο χειμὼν καὶ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὸ πύραυνον, ἡσχολεῖτο τρόπον τινα νὰ διορθῶνῃ τὸ πῦρ. Ἡ Βαλερία ἀφ' ἐτέρου ἔθετε τὴν λυχνίαν ἐπὶ μιᾷς τραπέζης καὶ κατεγίνετο κεντῶσα μικρὸν τινα τάπητα, ὅστις πολὺ ἀργὰ προὐχώρει, καὶ τοι μέγιστον πρὸς περᾶτωσιν αὐτοῦ ἐδείκνυε ζῆλον. Καὶ λοιπὸν ἀμφοτέροι ἐσιώπων.

Καὶ ἂν μὲν ἐτήρουν ἀπόλυτον σιωπὴν, τοῦτο ἐδύνατο κῆπος νὰ ἐξηγητῇ, διότι πιθανὸν νὰ ἐσιώπων ἵνα μὴ ταραῶσιν τὸν ὕπνον τοῦ θείου Βρουνέλλου, ἀλλ' ὅμως τότε οὐδ' ἐβλαπὸν ἀλλήλους, ἐνῷ ὅταν ὁ ἀγαθὸς θεὸς ἦτο ἐξυπνος τοῦτο δὲν συνέβαινεν.

Ἐν τούτοις τὰ πάντα ἔχουσι τὸ τέλος αὐτῶν μὴδ' αὐτῆς τῆς ἐρωτικῆς δειλίας ἐξαιρουμένας.

Μιᾷ ἐσπέρᾳ ὁ Ραῦμόδους ἐπαυσεν αἴφνης νὰ σκαλεῖν τὴν ἐστίαν καὶ ἀφοῦ ἐκράμασε τὴν πυράγραν εἰς τὴν θέσιν τῆς, ὕψωσε τὴν κεφαλὴν στρέψας αὐτὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς Βαλερίας.

— Πόσον ἡσυχῶς κοιμάται ὁ θεὸς σας, κυρία.

— Ἠσυχῶς, ὡς ἄνθρωπος ἔχων ἀτάραχον τὴν συνείδησιν, ἀπεκρίθη ἡ νεάνις.

Ἐπὶ τὰς δύο ταύτας φράσεις ὑπῆρχεν ἀθωότης ἄμεμπτος· ἐν τούτοις ὁ πάγος ἐρράγη, καὶ ἅπαξ τοῦ πάγου ἐαγέντο. ἕκαστος γνωρίζει, πόσον οἱ ἐρωτόληπτοι προβαίνουν ταχέως. Περὶ αὐτῶν δύναται τις εἰπεῖν ὅτι γνωρίζουσι νὰ ἀνακτῇσιν τὸν ἀπολεσθέντα καιρὸν.

Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν πρῶτην τῆς ἐπιούσης καὶ πάντοτε κατὰ τὴν νάρκωσιν τοῦ Βρουνέλλου, ἡ συνομιλία ἐφθάνεν εἰς αὐτὸν τὸν ὄρον.

— Ὅποια ὁμολογία, κύριε Ραῦμόνδε;

— Τὴν ἀποκρούετε, κυρία;

— Μὲ ἐκπλήττει.

— Ὡ μὴ ζητεῖτε νὰ μεταμορφώσῃτε τὰ ἀληθῆ αἰσθήματά σας, ἢ νὰ τὰ περιβάλητε μὲ γλυκεῖαν ἐκφρασίαν.

— Τί ἐννοεῖτε;

— Σὰς ἐννόησα καλῶς, κυρία· ἡ ὁμολογία μου σὰς καταπλήττει, σὰς φοβίζει... Τοῦτο ἐννοεῖ ὅτι τὸ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον κατέλαβε τὴν καρδίαν μου εὖρε τὴν ἰδικὴν σας κεκλεισμένην. Καὶ ὅμως εἶχον νομίσαι ὅτι τὰ βλέμματά μου δὲν ἀπεστρέφοντο ἀπὸ τὰ ἰδικά μου μετ' ὀργῆς... καὶ εἶχον τολμήσει νὰ συλλάβω ἐλπίδας... Ἄφρων ἐγώ! ἄφρων!... Τοιαύτη εὐτυχία... εἰς ἐμὲ... τί ἐπραῖξα διὰ νὰ καταστῶ ἄξιος αὐτῆς; Ἐν τούτοις, κυρία, ἡ τυχαία δὲν θὰ σας ἐνοχλήσω πλέον μὲ τὸν ἐρωτὰ ἐκείνον ὅστις σὰς καταπλήττει. Δὲν θὰ σας ταραῶω πλέον μὲ ἀπελπισίαν, τὴν ὁποίαν δὲν δύνασθε νὰ οἰκτειρήτῃτε· καὶ ἐπειδὴ δυσπιστῶ πρὸς τὰς δυνάμεις μου, θὰ ἀποφύγω πάσαν περίστασιν τοῦ νὰ σὰς ἴδω, θὰ παραιτήσω, ἐὰν ᾔνε ἀνάγκη, τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ θὰ τὸν ἀφήσω αὐρίαν, τὸ ἐσπέρας τοῦτο ἀκόμη.

Ἡ Βαλερία, ἄφησε τὸ ἐργόχειρόν της νὰ πέσῃ ἐπὶ τῶν γονάτων της, καὶ παρετήρει τὸν Ραῦμόνδον τρέμουσα καὶ θαυμάζουσα ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς· ὅτε δὲ εἶδεν ὅτι ἐκεῖνος ἡγήθη πρᾶγορος, ὡς διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀπειλὴν τῆς ἀναχωρήσεως.

— Θεέ μου! ἀνέκραξε, παραδόξως παρηννοεῖτε κύριε Ραῦμόνδε.

— Πῶς δὲν μὲ μπελάτε, εἶπεν ὁ νέος μένων καὶ μὴ ζητῶν ἄλλο τι ἢ νὰ μείνῃ.

— Πῶς σὰς ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ ἰδέα ὅτι δύναιμι νὰ σὰς μισήσω;

— Καὶ ὁ ἔρω; μου δὲν σὰς ἐξώργισεν;

— Εἰς ὁργίζεται τις δι' ἐν αἰσθημα τὸ ὁποῖον...

Ἡ Βαλερία ἐδίσταζεν, αἱ δὲ παρειαὶ τῆς ἐγστρόντο περιπόρφοροι.

— Τελειώσατε, εἶπεν ὁ Ραῦμόνδος ἀνυπομονῶς.

— Δὲν γνωρίζω νὰ ψεύδωμαι. Ὑπέλαβεθε θάρσος ἡ Βαλερία, ὅχι δὲν ἐξώργισθην δι' ἐν αἰσθημα τὸ ὁποῖον συμμερίζομαι.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι προσεβρόθησαν χαμηλοφώνως, ἀλλὰ δὲν ἠμπούσαν τοῦτο τὸν Ραῦμόνδον νὰ τοὺς ἀκούσῃ εὐδαιμονίως. Ἐμελλε δὲ νὰ φεκοῖ εἰς τοὺς πόδας τῆς νεάνιδος, ὅτε ἐν κίνημα τοῦ Βρουνέλλου τὸν ἐκράτησε. Κοιμηθέντος δ' ἐκείνου ἐκ νέου, ὁ Ραῦμόνδος ὑπέλαβε.

— Διατί λοιπὸν εἰπατε, Βαλερία, ὅτι ἡ ὁμολογία μου σὰς κατέπληττε;

— Εἶχον λάθος ἴσως μὲ τὰς ἰδέας τὰς ὁποίας βλέπω εἰς τὸν θεῖόν μου.

— Ὅποιαι εἶνε αἱ ἰδέαι αὐταί;

— Καθ' ἐκάστην ὁ θεὸς μου μοι ἐπαναλαμβάνει ὅτι θέλει νὰ μὲ κατὰστήσῃ πλουσίαν. Ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν πρέφει πρὸς ἐμὲ εἶνε τόσο ζωντὰ, ὥστε ἡ εὐδαιμονία μου εἶνε τὸ ἐνδελεχὲς ἀντικείμενον τῆς ἀπασχολήσεώς του, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην δὲν τὴν βλέπει εἰμὴ ἐν τῷ πλούτῳ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ θεὸς μου ποτὲ δὲν ἦτο φιλοχρήματος, δὲν εἶνε αὐτὸς ὅστις θὰ μοι δώσῃ τὰ πλούτη...

— Θὰ τὰ ζητήσῃ εἰς ἓνα σύζυγον, διέκοψεν ὁ Ραῦμόνδος μετὰ στεναγμοῦ. Καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν σιωπῆς προσέθηκεν.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ ἦμαι αἰωνίως πτωχός. Ἦδη ἔχω καὶ ἐγὼ ἐν προτέρημα ἁγαπώμενος δὲ ἀπὸ ὑμᾶς, πέπεισμαι ὅτι θὰ κατὰστώ πλούσιος; ὑπόσχεσθε μόνον νὰ μὲ περιμενῇτε, Βαλερία;

— Ὑπόσχομαι, διότι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὲ ῥηγάθωσιν εἰς τὸν βωμόν ἀκουσίως μου.

— Ἀλλως δὲ εἰμὲθα καὶ νέοι, ἂν περιμενόμεθα τρία ἔτη, ἕως τότε θὰ ἦμαι εἴκοσι πέντε ἐτῶν.

— Καὶ ἐγὼ θὰ ἦμαι εἴκοσι.

— Δὲν εἶνε ἡλικία προχωρημένη διὰ γάμον.

Οἱ δύο νέοι διεκόπησαν ἀπὸ δευτέρου κίνημα τοῦ Βρουνέλλου, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἐκεῖνος εἶχεν ἐξυπνήσει ἀκούσας τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Ραῦμόνδου.

— Τίς ὁμιλεῖ ἐδῶ περὶ γάμου; ἠρώτησεν ἐγειρόμενος τῆς ἑδρας του.

Πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ὁ Ραῦμόνδος ἦτο εἰς τὸ ἐπακροῦ τῆς τόλμης του, διότι ἀπεκρίθη ἄνευ πολλοῦ δισταγμοῦ.

— Εἰγώ, ἀγαπητὲ διδάσκαλε, συνωμίζουν μετὰ τῆς Κυρίας Βαλερίας περὶ τινῶν σχεδίων...

— Τὰ ὁποῖα σὲ ἀπαλλάττω νὰ μοὶ γνωστοποιήσῃς, διέκοψε ζωηρῶς ὁ Βρουνέλλης. Σκέπτεσαι περὶ γάμου, σὺ; τί ἀνοησίαι!

Ἐξ ἐναντίας νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶνε σκέψις ἀνθρώπου φρονίμου.

— Καὶ πῶς εἶσαι φρόνιμος σὺ, εἰς τεχνίτης...

— Ἀλλὰ φίλτατε διδάσκαλε...

— Εἶπαι τεχνίτης σοὶ ἐπαναλαμβάνω καὶ ἡ φρόνησις ἐνός τεχνίτου εἶνε μηδαμινή... Γάμος! δὲν γνωρίζεις, δυστυχῆ, τί πρᾶγμα εἶνε... Μία γυναῖκα εἰς τὴν ῥύχιν, τί συνεπεία; ἔχει;... Πρέπει νὰ ἔχῃς οἶκον διὰ νὰ ὑποδέχῃσαι τὸν κόσμον. Ἡ Κυρία θὰ ἀγαπᾷ τὰς διασκαδάσεις, τὴν περίπατον, θὰ θέλῃ φίλους νὰ δεχθῇ. Ἐπειτα θὰ ἀποκτήσῃ παιδί, τὰ ὁποῖα θὰ σὲ ἐκωφάινωσι μὲ τὰς κραυγὰς των, θὰ κάμνωσιν ἄνω κάτω τὸν οἶκον, θὰ σχίζωσι τὰς μουσικὰς σου καὶ θὰ συντρίβωσι τὰ ὄργανά σου. Ἄν ἀγαπᾷς τότε κάθῃς νὰ συντάξῃς μελωδίαις ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου αὐτοῦ. Εὐρὲ στιγμὴν ἡσυχίας διὰ τὴν ἐργασίαν σου ἐν τῇ διηνεκεῖ ἐκπληρώσει τῶν συζυγικῶν καὶ κοινωνικῶν καθηκόντων. Ὁ γάμος δι' ἓνα τεχνίτην εἶνε κόλασις, εἶνε πρᾶγμα ἀνέφικτον. Ἄν ἀγαπᾷς τὴν τέχνην σου, καὶ τὴν ἀγαπᾷς, ἂν ἐπιθυμῇς τὴν δόξαν, καὶ θὰ ἀπολαύσῃς, πράξε ὡς ἐμὲ ἐνυμφεῖσθαι ἐγώ;

— Διδάσκαλε, ὑπετονθόρσεν ὁ Ραῦμόνδος, δύναται τις νὰ κακολογῇ τόσο πολὺ πρᾶγμα περὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἴδιος δὲν ἔχει πείραν;

— Πείραν! Ὅχι, δόξα τῷ Θεῷ δὲν ἔχω τοῦ τοιοῦτου. Ἄν κάμμιαν ἡμέραν ἡ ὀργὴ τὰ ἔφερε νὰ λάβω συμπάθειαν πρὸς ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς τέχνης μου, ἔσο βέβαιος ὅτι αὐθιμερὸν θὰ ἐπιπτα νὰ πνιγῶ εἰς τὸν Σηκουάνα.

Ὁ Ραῦμόνδος δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοῦ βλέμματός τῆς Βαλερίας διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ στιγμή δὲν ἦτον εὖνους. Δύο νίκαι ἐν μιᾷ ἐσπέρᾳ, ἦσαν πολὺ δι' αὐτόν.